

INFORMACE O SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ OD VZNIKU SAMOSTATNÉ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY V ROCE 1918

Jiřina Růžková – Josef Škrabal

Ve stoletém období od vzniku Československé republiky se na celém území státu počínaje rokem 1921¹⁾ uskutečnilo celkem devět sčítání lidu, a to v desetileté periodicitě (v souladu s mezinárodními doporučeními v roce končícím 0 nebo 1). Výjimkou byl rok 1940, kdy se z důvodů válečných událostí na okleštěném území Protektorátu Čechy a Morava sčítání nekonalo.²⁾

Již před vznikem Československé republiky, jež byla vyhlášena 28. října 1918, připravovali významní představitelé statistiky, především pak přednosta Zemského

statistického úřadu a později první předseda Státního úřadu statistického Dobroslav Krejčí, návrh zákona o organizaci statistické služby. Díky této včasné přípravě i přes nejrůznější problémy Revoluční národní shromáždění již tři měsíce po vzniku Československé republiky Zákon č. 49/1919 Sb. o organizaci statistické služby dne 28. ledna 1919 schválilo. Na základě tohoto zákona byl v mimořádně složitých podmínkách založen Státní úřad statistický.

Provedení sčítání lidu se v tomto období stalo jedním z nejdůležitějších úkolů nově založeného Státního úřadu statistického. Naléhavá potřeba zejména dat o co nejpodrobnější demografické, sociálně

Tab. 1: Vývoj počtu obyvatel v letech 1910–2011 podle výsledků sčítání lidu

Population size as measured by the 1910–2011 censuses

Datum sčítání lidu Census date	Počet obyvatel / Population		
	Československá republika Czechoslovakia	Česká republika Czech Republic	Slovenská republika Slovak Republic
31. 12. 1910	12 995 294	10 078 637	2 916 657
15. 2. 1921	13 003 446	10 009 587	2 993 859
1. 12. 1930	13 998 497	10 674 386	3 324 111
1. 3. 1950	12 338 450	8 896 133	3 442 317
1. 3. 1961	13 745 577	9 571 531	4 174 046
1. 12. 1970	14 344 987	9 807 697	4 537 290
1. 11. 1980	15 283 095	10 291 927	4 991 168
3. 3. 1991	15 576 550	10 302 215	5 274 335
1. 3. 2001	–	10 230 060	5 379 455
26. 3. 2011	–	10 436 560	5 397 036

1) Podrobnější informace o historii jednotlivých sčítání (s odkazy na další literaturu zabývající se historií těchto censů): Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Pramenné dílo. 2013. Praha: Český statistický úřad.

2) V odtrženém pohraničí bylo německými orgány sčítání provedeno již 17. května 1939. Na Slovensku se značně problematické sčítání uskutečnilo v roce 1940.

ekonomické a národnostní struktury obyvatelstva vyvolala nezbytnost urychlené přípravy sčítání lidu na území nově vzniklé Československé republiky, vč. přípravy nového zákona o sčítání. S ohledem na složitou situaci té doby a mj. náročnost metodické a organizační přípravy sčítání v nových podmínkách, neujasněné hranice Československa a schválení zákona až 8. dubna 1920 nebylo provedení tohoto prvního československého sčítání v dřívějším termínu možné a uskutečnilo se až k 15. 2. 1921.

1. LEGISLATIVA

Přehled zákonů a jiných právních norem k provedení sčítání od roku 1921 do roku 2011

1921:

První všeobecné československé sčítání lidu se uskutečnilo **k 15. únoru 1921**. Konalo se podle nového Zákona o sčítání lidu ze dne 8. dubna č. 256/1920 Sb. z. a n., a navazujícího Nařízení vlády republiky Československé ze dne 30. října 1920 č. 592/1920 Sb. z. a n., jimž se zákon o sčítání lidu provádí. Zákon nařizoval provést prvé československé sčítání lidu nejdéle do roka („v některý den, jež mezi 1. listopadem 1920 a 31. březnem 1921 určí po slyšení Státní rady statistické vláda nařízením“) a sčítání opakovat každých pět let.

1931:

Druhé československé sčítání lidu se uskutečnilo **k 1. prosinci 1930** podle Zákona č. 47/1927 Sb. a Nařízení státu československého ze dne 17. března 1927, o sčítání lidu. Tímto byla také změněna původní pětiletá periodicitu sčítání, zakotvená v Zákoně č. 256/1920 Sb. z. a n. K rozhodnutí o desetileté periodicitě sčítání vedly nejen důvody ekonomické, ale i zkušenost jiných zemí světa.

1950:

První poválečné československé sčítání, které se uskutečnilo **k 1. březnu 1950**, bylo provedeno na základě Zákona č. 47/1927 Sb. z. a n., o sčítání lidu, ze dne 17. března 1927 a dále na podkladě Vládního nařízení z 18. října 1949 č. 224/1949 Sb. z. a n., o sčítání lidu v roce 1950 a soupisech s ním spojených (o národním sčítání).

1961:

Legislativním základem sčítání 1961 bylo Vládní usnesení z 25. května 1960 č. 459 a navazující Vyhláška

vlády č. 85/1960 Sb., o provedení sčítání lidu, domů a bytů **k 1. březnu 1961**.

1970:

Sčítání 1970 se konalo na základě Usnesení vlády ČSSR č. 157 z 14. dubna 1965, o hlavních směrech sčítání lidu, domů a bytů 1970. Vlastní provedení sčítání schválila vláda ČSSR svým usnesením č. 41 z 5. března 1970, na něž navazovalo usnesení vlády ČSR č. 54 z 18. března 1970 a usnesení vlády SSR č. 108 z 8. dubna 1970. Konalo se **k 1. prosinci 1970**.

1980:

Legislativním základem sčítání 1980 byl Zákon č. 21/1971 Sb., o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací. K vlastní realizaci sčítání bylo přijato usnesení vlády ČSSR č. 16 ze dne 26. ledna 1978 o sčítání lidu, domů a bytů, ze kterého pak vycházelo usnesení vlády ČSR č. 73 ze dne 8. března 1978 a usnesení vlády SSR č. 106 ze dne 5. dubna 1978. Čtvrté poválečné sčítání se konalo **k 1. listopadu 1980**.

1991:

Právním podkladem pro uskutečnění sčítání 1991 byl nadále Zákon č. 21/1971 Sb. o jednotné soustavě sociálně ekonomických informací. Navazujícími dokumenty bylo Usnesení vlády ČSSR č. 124 z 28. května 1987, Usnesení vlády ČSR č. 218 z 15. září 1987 a SSR č. 199 z 11. září 1987. Původně měla být rozhodným okamžikem sčítání půlnoc z 30. listopadu na 1. prosinec 1990. Termín tohoto sčítání byl následně z důvodu souběhu s konáním voleb změněn na 3. března 1991, a to Usnesením vlády ČSFR č. 186/1990 a navazujícími usneseními vlád ČR č. 119/1990 a SR č. 240/1990. Rozhodným okamžikem sčítání byla stanovena půlnoc ze soboty 2. března 1991 na neděli **3. března 1991**.

2001:

Právním podkladem pro uskutečnění **prvého sčítání po rozdělení Československa** byl v České republice Zákon č. 158/1999 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001. Zákon určil, že budou zjišťovány údaje podle stavu o půlnoci z 28. února na **1. března roku 2001** (rozhodný okamžik). Se zvláštním zákonem o sčítání se zde setkáváme poprvé od roku 1930.

Ve Slovenské republice se toto sčítání konalo podle Zákona č. 165/1998 Z. z., o sčítání obyvatelov, domov a bytov v roku 2001. Rozhodným okamžikem byla stanovena půlnoc z 25. května na **26. května 2001**.

2011:

Závazným dokumentem pro provedení sčítání ve všech státech Evropské unie se stalo Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 763/2008 o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011.

V České republice se sčítání uskutečnilo podle Zákona č. 296/2009 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Rozhodným okamžikem sčítání byla stanovena půlnoc z 25. na **26. března 2011**. Navazujícím dokumentem byla Vyhláška ze dne 15. září 2010 k provedení některých ustanovení Zákona č. 296/2009 Sb.

Provedení sčítání lidu, domů a bytů na Slovensku upravoval Zákon č. 263/2008 Z. z., o sčítání obyvatelov, domov a bytov v roku 2011. Termín sčítání byl stanoven na **21. květen 2011** a rozhodným okamžikem byla půlnoc z 20. května na 21. května 2011.

2. OBSAH SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 1921–2011³⁾

Uvedený přehled obsahuje základní údaje zjišťované v jednotlivých sčítáních bez některých podotázek,

či detailů odrážejících aktuální potřeby doby a vyskytujících se jen ojediněle. Některé údaje nebyly vždy zjišťovány přímo (tj. nebyly uvedeny na sčítacím formuláři), ale jde o údaje odvozené, např. sociální skupina, odvětví. Většina základních údajů zjišťovaných při sčítáních lidu v období 1921–2011 je metodicky buď zcela jednotná (především základní demografické údaje), nebo jen s menšími odlišnostmi, které nemají pro srovnatelnost většinou podstatný význam. Větší rozdíly jsou u zjišťování národnosti a náboženského vyznání. Ve sčítáních 1921 až 1950 bylo zjišťováno obyvatelstvo v místě sčítání přítomné, od roku 1961 pak obyvatelstvo trvale bydlící. Při sčítání v roce 1930 bylo sice kromě přítomného obyvatelstva zjišťováno i obyvatelstvo bydlící, avšak zpracování bylo provedeno jen za obyvatele přítomné, a to zejména z důvodu návaznosti na minulé sčítání i tehdejší praxi jiných zemí. Ke změně došlo také při sčítání 2011, jehož výsledky byly zpracovány pro potřeby srovnatelnosti údajů v rámci Evropské unie za bytů obvyklých.

2.1 OSOBY

Tab. 2: Přehled základních zjišťovaných údajů za osoby, Sčítání lidu 1921–2011

Basic data collected on persons, Population Census 1921–2011

Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year	Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year
Identifikační údaje – jméno a příjmení, adresa ^{a)} / Identification data – first name and surname, address	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Státní občanství / Country of citizenship	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011
Datum narození / Date of birth	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Národnost / Ethnicity	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011
Pohlaví / Sex	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Mateřský jazyk / Mother language	(1921, 1930) ^{b)} 1970, 1991–2011
Rodinný stav / Legal marital status	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Náboženské vyznání, víra, bez vyznání / Religious belief	1921–1950, 1991–2011
Registrované partnerství Registered partnership	2011	Nejvyšší ukončené vzdělání Educational attainment	1950–2011
Datum posledního sňatku Date of last marriage	1930–2001	Znalost čtení a psaní / Able to read and write	1921, 1930
Pořadí manželství / Marriage order	1961–2001	Tělesné vady / Physical defects	1930
Datum/rok ovdovění / Date/year of widowhood	1930–1980	Zdroj obživy/ekonomická aktivita Source of livelihood/economic activity	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011
Datum/rok rozvodu, rozluky Date/year of divorce, separation	1930–1980	Zaměstnání, povolání Occupation, profession	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011

3) Přehled zjišťovaných údajů ve sčítání 2001 a 2011 je za Českou republiku.

Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year	Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year
Počet živě narozených dětí celkem ženám ve věku 15+ <i>Total number of live-born children (among women aged 15+)</i>	1950–2011	Postavení v zaměstnání <i>Status in employment</i>	1921–1950, 2001, 2011
Z toho v posledním manželství <i>Number of live-born children in the current or last marriage</i>	1930–2011 ^{d)}	Kvalifikace v oboru / <i>Professional qualifications</i>	1970, 1980
Druh pobytu/přítomnosti <i>Type of residence/presence</i>	Všechna sčítání 1921–2011 <i>All censuses 1921–2011</i>	Vedlejší/další povolání <i>Second/additional occupation</i>	1930–1970, 2001
Trvalé bydliště/domovská obec <i>Permanent residence/municipality of origin</i>	Všechna sčítání 1921–2011 <i>All censuses 1921–2011</i>	Odvětví ekonomické činnosti (skupina a třída povolání) <i>Industry (branch of economic activity)</i>	Všechna sčítání 1921–2011 <i>All censuses 1921–2011</i>
Trvalé bydliště v době narození ^{e)} <i>Place of residence at the time of person's birth</i>	1921, 1930, 1991–2011	Zaměstnavatel, místo pracoviště, od roku 1970 též škola <i>Employer, location of place of work, since 1970 location of school also included</i>	Všechna sčítání 1921–2011 <i>All censuses 1921–2011</i>
Bydliště 1 rok před sčítáním <i>Place of residence one year prior to the census</i>	2001, 2011	Společenská skupina/sociální příslušnost / <i>Social group, social status</i>	1921–1991
Od kdy byli zapsaná osoba v obci / <i>Date from which the person has been registered as a resident in the municipality</i>	1921–1950	Dojíždka do zaměstnání, školy <i>Journey to work or school</i>	1960 ^{l)} –2011
Odkud se přistěhoval do obce <i>Where the person lived before moving to the municipality</i>	1930, 1950	Vztahy mezi členy domácnosti ^{f)} <i>Relationships between household members</i>	Všechna sčítání 1921–2011 <i>All censuses 1921–2011</i>
Je-li reemigrant, odkud se přistěhoval do ČR / <i>If the person is a re-emigrant, where the person lived before moving to Czechoslovakia</i>	1950	Soužití manželů, oddělené bydlení a jeho důvod <i>Cohabitation of husbands, separate housing and its reason</i>	1961–1991
Členové bytové domácnosti pobývající 12 měsíců a déle mimo území ČR / <i>Household members staying 12 and more months out of the territory of the CR</i>	2011	Soupis obyvatel cikánského původu ^{g)} / <i>List of gypsy people</i>	1970, 1980

Pozn.: a) Od roku 1970 včetně rodného čísla.

b) Mateřský jazyk nebyl při sčítání 1921 a 1930 samostatně zjišťován, ale na sčítacím formuláři byla kolonka pro národnost označena „národnost/mateřský jazyk“ a tak byla i vyplňována; údaje za mateřský jazyk zpracovány nebyly.

c) V roce 2001 údaj nezpracován z důvodu jeho blokace Úřadem pro ochranu osobních údajů.

d) Uváděno též jako bydliště matky v době narození; sčítání v roce 1921 a 1930 – rodiště.

e) V roce 1960 byla zjišťována pouze dojíždka do zaměstnání, nikoliv do škol.

f) Příbuzenský nebo jiný poměr k přednostovi domácnosti, nebo osobě v čele domácnosti, uživateli bytu, příp. i k majiteli bytu – základ pro zpracování výsledků za rodiny a domácnosti.

g) Terminologie tehdejší doby.

Note: a) Since 1970 a person's Birth ID No. was also included.

b) There was no separate question about mother language in the 1921 and 1930 censuses, but on the census form there was a box labelled 'Ethnicity/Mother language and this information was filled in; data on respondents' mother language were not processed.

c) In 2001 this item of data was not processed because it was blocked by the Office for Personal Data Protection.

d) Also referred to as the mother's place of residence at the time of birth; censuses in 1921 and 1930 – birthplace.

e) In 1960, only commuting to work, not to school, was surveyed.

f) A relative or person in some other relationship to the head of the household, or the person in charge of the household, the occupant of the dwelling, or the owner of the dwelling – the basis for processing the results for families and households.

g) The terminology used at the time of the survey.

2.2. DOMY A BYTY

Sčítání domů a bytů za všechny obce se uskutečnilo **poprvé až při sčítání v roce 1950**. V roce 1921 byl proveden

soupis bytů pouze v 28 aglomeracích, které měly alespoň 20 tisíc obyvatel. Obdobně tomu bylo při sčítání v roce 1930 se zahrnutím obcí, které měly 10 tisíc a více obyvatel.

Domy při sčítání 1921 a 1930 nebyly součástí sčítání. Sčítací komisari ale byli povinni zpracovat podle jednot-

livých domů souhrny za byty a tím byly zjištěny údaje o počtu domů, o počtu bytů v domě a jejich obydenosti.

Tab. 3: Přehled zjišťovaných údajů za domy, Sčítání 1921–2011 / Data collected on houses, Population Census 1921–2011

Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year	Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year
Identifikace / Identification	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Výtah / Lift	1950–1961, 1991–2011
Vlastník, rok 1950 také národní správce / Owner, in 1950 also a national building caretaker	1950–2011	Kanalizace – připojení na odpad Connected to the sewer system	1950–2011
Druh domu / Type of building	1950–2011	Způsob vytápění (ústřední apod. topení, příp. druh paliva) Heating method (central heating, etc., or type of fuel)	1950–2011
Počet bytů v domě / Number of dwellings in the house	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Vodovod / Water supply systém	1950, 1970–2011
Obydlenost domu / Occupancy status	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Elektrina / Electricity	1950, 1970
Důvody neobydlenosti / Reasons for vacancy/unoccupancy	1991–2011	Plyn / Gas	1950, 1970–2011
Období výstavby, příp. rekonstrukce / Period of construction or reconstruction	1961–2011	Prádelna v domě / Laundry in the house	1921, 1930, 1961, 1970
Materiál nosných zdí / Material of the load-bearing walls	1961–2011	Elektrická pračka v prádelně Washing machine in the laundry room	1961, 1970
Převládající krytina / Prevailing type of roofing	1961, 1970	Sušárna prádla v domě Drying room in the house	1961, 1970
Počet podlaží / Number of floors	1950, 1961, 1980–2011	Údaje o objektech pro individuální rekreaci Information on buildings for personal recreation	1991, 2001

Tab. 4: Přehled zjišťovaných údajů za byty, Sčítání 1921–2011 / Data collected on dwellings, Population Census 1921–2011

Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year	Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year
Identifikace bytu / Identification	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Způsob vytápění Type of heating	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011
Obydlenost bytu, důvody neobydlenosti (kromě roku 1970) Occupancy status of dwelling, reasons for vacancy/unoccupancy (except in the year 1970)	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Koupelna nebo sprchový kout Bathroom or shower	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011
Právní důvod užívání bytu Legal title to use the dwelling	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Bojler / Boiler	1961, 1970
Provozuje v bytě živnost, povolání a jaké / Operates a trade or business in the dwelling, and what type of business/trade operated	1921, 1930, 1950	Záchod / Toilet facilities	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011
Nájemné/náklady na byt Rent/apartment costs	1921–1970	Druh kuchyňského sporáku (druh paliva, energie) / Type of kitchen stove (type of fuel, energy)	1930, 1961–1980

Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year	Zjišťovaný údaj / Data collected	Rok sčítání / Census year
Společné užívání některých prostor s jiným bytem (např. prádelna, kuchyň, koupelna, záchod) / Shared use of some space with another apartment (e.g. laundry, kitchen, bathroom, toilet)	1921–1970	Chladnička/mraznička Refrigerator/freezer	1961–1991
Počet osob, příp. domácností v bytě / Number of persons, households in the apartment	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Pračka elektrická, automatická Electric washing machine, automatic washer	1961–1991
Poloha bytu v domě / Position of dwelling in house	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Televizor / Television	1961–1991
Velikost bytu – počet místností a plocha (rok 1921 a 1930 bez plochy) / Dwelling size – number of rooms and floor space (in 1921 and 1930 without floor space)	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Telefon / Telephone	1961, 1980–2001
Spížírna / Larder	1921, 1930, 1961	Osobní počítač; rok 2011 vč. připojení k internetu / Personal computer; in 2011 also internet connection	2001, 2011
Místnost pro služebné Room for servants	1921, 1930	Motocykl / Motorcycle	1970, 1980
Plyn ze sítě / Piped gas	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Osobní automobil / Car	1970–2001
Elektrina / Electricity	1921–1970	Garáž / Garage	1970, 1980
Vodovod / Water supply system	Všechna sčítání 1921–2011 All censuses 1921–2011	Rekreační možnosti (domek, chata, chalupa vlastní, cizí) Recreational opportunities (use of own or someone else's cottage)	1970–2001
Teplá voda (zdroj) Hot water (source)	1961–2011	Ubytování mimo byt, pohyblivé obydlí, nouzové přístřeší Accommodation outside the apartment, mobile dwelling, emergency shelter	1950–2011

3. NĚKTERÁ SPECIFIKA SČÍTÁNÍ LIDU, DOMŮ A BYTŮ 1921–2011

Ve stoleté historii československého a českého státu mají zvláštní význam **sčítání v letech 1921, 1950 a 1991**. Všechna zaznamenávají počátek zcela nové etapy společensko-politického i ekonomického vývoje zemí.

Sčítání 1921:

- Zásadní politický význam mělo zakotvení československé národnosti.⁴⁾
- Zjištění národnostní struktury obyvatel bylo považováno za jedno z nejdůležitějších. Byla přijata

zcela nová definice národnosti, podle níž *"národností jest rozuměti kmenovou příslušnost, jejímž vnějším znakem jest zpravidla mateřský jazyk"*. Jejím přijetím byla odstraněna pro české a slovenské etnikum znevýhodňující definice národnosti určené podle "obcovací řeči". Toto rozhodnutí bylo provázáno ostrými politickými spory, které trvaly i při sčítání v roce 1930.

Sčítání 1930:

- Poprvé v historii (a v ČSR jako v jedné ze tří evropských zemí), bylo do sčítání lidu zařazeno

4) Poprvé se s československou národností setkáváme již v roce 1919 při zvláštním sčítání na Slovensku (označované také jako Šrobárové sčítání). Bylo realizováno na popud slovenských politických orgánů. Důvodem bylo zejména poskytnutí relevantních informací pro mírovou delegaci v Paříži a jako podkladu pro stanovení nových hranic Slovenska. Poznatky z tohoto sčítání značnou měrou přispěly k úspěšnosti československého sčítání v roce 1921.

zjišťování údajů o fertilitě žen, což přineslo mimořádně cenné informace pro zkoumání reprodukce obyvatelstva v Československu.

- Bylo posledním sčítáním, při kterém byly zjišťovány **tělesné vady obyvatelstva**. Kromě toho bylo nově zjišťováno vedlejší povolání a také minulé bydliště, pokud osoba nebyla sčítána v obci svého narození.
- Poněkud jiné, ve srovnání se sčítáním v roce 1921, bylo metodické vymezení národnosti s návodem, že se národnost zapisuje zpravidla podle mateřského jazyka.

Sčítání 1950⁹⁾:

- Nejpodstatnější metodickou změnou bylo **nové pojetí národnosti**. Při sčítání v roce 1950 se zjišťovala *"národnost sčítaného, definovaná jako příslušnost k národu, s jehož kulturním a pracovním společenstvím je sčítaný vnitřně spjat a k němuž se hlásí"*. Tím byla ukončena vazba na mateřský jazyk ze sčítání 1921 a 1930.
- Je jediným sčítáním na našem území, s nímž byl zároveň spojen i soupis průmyslových a živnostenských závodů a soupis zemědělských závodů.
- Sčítání 1950 bylo dále prvním na území Československa, zahrnujícím v plném územním rozsahu **sčítání domů a bytů**, i když ještě bez vzájemného propojení s údaji o obyvatelích.
- Bylo **posledním** (do sčítání v roce 1991) **při němž se zjišťovala příslušnost k církvím**.
- Sčítání 1950 přináší mimořádně cenné, v některých směrech unikátní informace, odrážející novou situaci ve vývoji společnosti – zvláště pak stav po odsunu německého a výměny maďarského obyvatelstva, **reemigraci a přesídlení statisíců osob do pohraničí českých zemí**.
- Z důvodu naléhavých požadavků na informace bylo realizováno poměrně rychlé výběrové zpracování 4 % sčítacích archů, což se stalo při sčítáních vůbec poprvé.
- Sčítání 1950 bylo posledním, kdy výsledky byly zpracovány a publikovány **za obyvatele přítomné** (podle místa přítomnosti sčítaných osob v den sčítání).

Sčítání 1961:

- Byla zavedena nová koncepce sčítání, která se stala základem pro všechna další sčítání u nás. Poprvé v historii šlo o **integrováný census se vzájemným propojením údajů o obyvatelích, domácnostech, bytech a domech**.
- Poprvé bylo se sčítáním spojeno, resp. na sčítání bezprostředně navazovalo 2% výběrové šetření u domácností – Mikrocensus, jehož základním cílem bylo zjišťování diferenciací v příjmové úrovni různých skupin domácností a postižení některých dalších stránek jejich životní úrovně.
- Poprvé se také setkáváme s údaji o nové sociální skupině družstevních rolníků a o dojížděce do zaměstnání.
- Jedna z nejvýznamnějších metodických změn se týkala rodin a domácností. Byla zavedena nová, ve své době velmi progresivní **koncepce tzv. censových domácností**, která vycházela z rodinných vztahů. Poměrně detailní zpracování těchto dat o rodinách a domácnostech výrazně rozšířilo informace o struktuře a velikosti rodin, o počtech a složení rodin úplných a neúplných se závislými dětmi, o rozsahu třígeneračního soužití aj.
- Zjišťovány byly údaje o obyvatelstvu podle místa **trvalého pobytu**, což umožnilo následně založit a vést roční bilance obyvatelstva podle různých charakteristik (věk, pohlaví, rodinný stav, národnost).

Sčítání 1970:

- Poprvé bylo do sčítání zařazeno (vedle národnosti) **zjišťování mateřského jazyka**.
- Poprvé se při sčítání zjišťovalo také **chtěné nebo nechtěné soužití** dvou nebo více censových domácností v jednom bytě, což mělo značný význam především pro přesnější odhady nedostatku bytů.
- Nově bylo do identifikačních údajů zařazeno rodné číslo.
- Nově bylo také zařazeno vybavení domácností některými předměty dlouhodobého užívání.
- Informace o dojížděce do zaměstnání, škol a učení byly rozšířeny o její frekvenci, vzdálenost, dobu a používaný dopravní prostředek.

5) V obnoveném Československu se ještě před národním sčítáním v roce 1950 uskutečnilo několik soupisů obyvatel, a to v letech 1946 a 1947, rozdílně v České a Slovenské republice. Přes odlišné cíle mají tyto soupisy značnou informační hodnotu. Přinesly za celé území státu mj. nezbytné údaje o počtu obyvatel a jejich novém rozmístění, o věkové, ekonomické struktuře obyvatel i údaje o obcích.

- Součástí sčítání byl také soupis romského etnika.
- Prvenství tohoto sčítání je i ve **zpracování předběžných výsledků**, jejich rozsahu a rychlém vydání (do čtyř měsíců po konání sčítání). Rychlé zpracování předběžných výsledků se stalo i při všech dalších sčítáních již tradicí.

Sčítání 1980:

- Významnějším novým prvkem bylo zpracování informací o nedostatku bytů jednotným způsobem až do úrovně jednotlivých měst.
- Znovu se při sčítání uskutečnil „Soupis obyvatel cikánského původu“. Byl to také poslední soupis tohoto zaměření, konaný při sčítání lidu.
- Sčítání přineslo prohloubení informací o fertilitě žen, o dojížděcí do zaměstnání a také podrobnější data o základních sídelních jednotkách a urbanistických obvodech velkých měst.
- Sčítání bylo rovněž využito pro založení centrálního registru obyvatel při ministerstvu vnitra. Jednalo se však o samostatnou akci, nikoliv součást sčítání.
- Sčítání 1980 se vyznačuje výrazným zrychlením doby zpracování a publikování datových i analytických publikací i jejich nebyvalým rozsahem.

Sčítání 1991:

- Sčítání 1991 bylo **posledním sčítáním československým** i posledním sčítáním 20. století.
- Po čtyřiceti letech byl **program sčítání 1991 rozšířen o otázku na náboženské vyznání** sčítané osoby. Zařazení této otázky vyvolávalo ostré výhrady zpochybnující její legalitu.⁶⁾ S ohledem na reakce na zařazení náboženského vyznání do sčítání bylo tolerováno její nevyplnění.
- Do sčítání byla znovu zařazena otázka na **mateřský jazyk** a na trvalé bydliště v době narození sčítané osoby ke zjištění dlouhodobé migrace obyvatel.
- K určité změně došlo u otázky na národnost. Otázka na národnost ve sčítacím archu byla uvedena s tímto vysvětlením: *"rozumí se příslušnost k národu a je ponecháno každému, aby se svobodně vyjádřil o své příslušnosti podle svého přesvědčení"*.
- Nebývala se rozšířil **rozsah národností, za které byly výsledky zpracovány. Mezi nimi byla také poprvé národnost moravská a slezská.**

- Nově byly zjišťovány údaje za "osoby hledající zaměstnání", tj. nezaměstnaní v rozhodný okamžik sčítání, dále "zaměstnavatelé a "pomáhající v soukromém sektoru (rodinném hospodářství)".
- Novým prvkem bylo také zjišťování objektů pro individuální rekreaci (chaty, domky a chalupy k rekreaci).

Sčítání 2001 (ČR):

- Obsahově se od sčítání předchozího podstatně nelišilo. Vyznačuje se však některými novými i unikátními přístupy. Především jde o kvalitativně zcela nové pojetí územní přípravy založené na vytvoření tzv. Registru sčítacích obvodů.
- Citlivé otázky na národnost a náboženství byly zjišťovány důsledně deklaratorně a jako vyjádření svobodného rozhodnutí respondenta. Tímto rozhodnutím mohlo být i nevyplnění těchto otázek. **U národnosti bylo navíc poprvé možné uvést dvě národnosti.**
- Nově bylo zařazeno druhé nebo další zaměstnání sčítané osoby a dále vybavení bytové domácností počítačem. Zároveň byly ale vypuštěny otázky na vybavení domácností mrazničkou, automatickou pračkou a televizorem.

Sčítání 2011 (ČR):

- Sčítání 2011 se vyznačuje poměrně výraznou změnou v technologii přípravy a provedení terénních prací. Ve všech fázích sčítání (příprava, vlastní sběr dat, zpracování) byly využity administrativní zdroje dat, a to i pro předvyplnění formulářů.
- Poprvé při sčítání bylo umožněno vyplnění sčítacích formulářů **v elektronické podobě; této možnosti využilo 25 % obyvatel České republiky.** Poprvé mohli obyvatelé vyplněné formuláře také zasílat bezplatně poštou.
- Výraznějšími obsahovými změnami bylo uplatnění konceptu **obvyklého pobytu a dále omezení konstrukce domácností pouze na domácnosti hospodářci.**
- U náboženského vyznání byla jednoznačněji dána možnost vyjádřit svoji víru bez ohledu na příslušnost církevní.
- K významné změně došlo u zjišťování mateřského jazyka. **Poprvé** bylo legislativně stanoveno, že je **přípustné uvést i více jazyků.**

6) Překážkou v tomto směru bylo i usnesení vlády Republiky československé ze dne 27. července 1954 č. 1410, o zrušení evidence náboženského vyznání. Toto usnesení bylo zrušeno usnesením vlády ČSFR č. 649 ze dne 25. září 1990.

4. ZPRACOVÁNÍ A PUBLIKOVÁNÍ VÝSLEDKŮ SČÍTÁNÍ LIDU⁷⁾

Zpracování a rozsah i obsah publikovaných dat je především odrazem technického a technologického pokroku, ke kterému v průběhu let docházelo.

K významnému zlomu došlo při zpracování sčítání lidu, domů a bytů 1970, kdy dosavadní děrnoštítková technika byla nahrazena velkokapacitním sálovým počítačem CDC 3300. Nová technika a technologie zpracování, zahrnující i tisk tabulek, umožnila poprvé v historii všech dosavadních sčítání vydat v podstatě všechny zpracované údaje, a to v nejrůznějších kombinacích třídění, vč. územního detailu (obec, bývalé osady, základní sídelní jednotky). To vše zvýšilo informační hodnotu a využitelnost dat sčítání. Obdobně, i když s dalším progresem, tomu bylo při sčítání 1980 s využitím sálového počítače CYBER 180, který byl považován za jeden z nejvýkonnějších výpočetních systémů té doby.

Převratné změny a ve srovnání s minulostí zcela nové postupy započaly sčítáním 2001,⁸⁾ kdy bylo **odstraněno ruční pořizování dat** a bylo **poprvé nahrazeno optickým snímáním** sčítacích formulářů. Tento trend výrazně pokračoval i v dalším období. Při sčítání 2011 se již setkáváme i s automatickým kódováním slovních zápisů, s využitím speciálních aplikací a algoritmů např. pro odvozování obvyklého pobytu, konstrukci domácností aj.

Všechna „československá“ a následně „česká“ sčítání se vyznačují relativně širokým rozsahem publikovaných dat, ale i prací analytických, pramenových děl. Významnou součástí publikovaných výsledků sčítání jsou také Statistické lexikony obcí. Mimořádným a unikátním dílem statisticko-historickým je pak *„Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850–1970“*, vydaný v roce 1978 Federálním statistickým úřadem podle územního uspořádání k 1. lednu 1972 a dále Historický lexikon obcí České republiky 1869–2001, který zachycuje dlouhodobý

vývoj sídel a osídlení na území ČR v průběhu 130 let⁹⁾ podle územního uspořádání k 1. 1. 2005.

Sčítáním 2001 započala v České republice i nová etapa publikování výsledků. Výsledky sčítání byly vydány nejen v tištěných publikacích, ale zároveň i v elektronické podobě a postupně byly zveřejňovány na internetových stránkách ČSÚ. Webová prezentace se stala stěžejní formou i pro zveřejnění výsledků sčítání 2011, kdy již veškeré datové i analytické publikace jsou bezplatně v plném rozsahu přístupné na internetových stránkách Českého statistického úřadu.

5. ZÁVĚR

Jubilejní **rok 2018** je rokem intenzivní přípravy budoucího sčítání lidu, domů a bytů, které se uskuteční jak v České, tak i ve Slovenské republice v roce 2021. Znovu bude součástí celosvětového programu populačních, domovních a bytových cenů.

Světový program sčítání kolem roku 2020 je koordinován Organizací spojených národů prostřednictvím její Hospodářské a sociální rady a byl schválen na jejím 35. zasedání dne 10. června 2015.¹⁰⁾ Evropskou modifikaci programu sčítání připravují společně Evropská hospodářská komise OSN a Statistický úřad Evropské unie formou doporučení. **Pro členské země Evropského unie** program sčítání upravuje **závažně Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 763/2008 ze dne 9. července 2008 o sčítání lidu, domů a bytů** doplněné řadou implementačních předpisů a prováděcích nařízeních Komise (EU). Referenčním rokem budoucího sčítání lidu, domů a bytů v členských zemích EU byl Nařízením Komise (EU) stanoven **rok 2021**.

Příprava zákona o sčítání lidu, domů a bytů 2021 v České republice stanovené předpisy a nařízení plně respektuje. Zároveň navazuje na sčítání předchozí s preferencí maximálního využití existujících administrativních zdrojů dat a sběru dat prostřednictvím elektronického sčítání.

7) Podrobnější informace – viz pramenové dílo Sčítání lidu, domů a bytů 2011, kde je mj. uveden přehled všech vydaných základních datových a některých analytických publikací v období 1921 až 2011.

8) Sčítání 2001 a 2011 – převážně informace za ČR.

9) Statistický úřad Slovenské republiky vydal Historický lexikon obcí Slovenské republiky 1970–2001, navazující na Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850–1970.

10) Resolution adopted by the Economic and Social Council on 10 June 2015: 2020 World Population and Housing Census Programme.

Literatura a zdroje dat

- Fajfr, F. – Jureček, Z. – Ullmann, O. 1960. *Sčítání lidu, domů a bytů*. Praha: Knížnice SÚS.
- Historický lexikon obcí ČR 1869–2005*. 2006. Praha: Český statistický úřad.
- Růžková, J. *Některé pohledy do historie a současnosti sčítání lidu*. Statistika. 1989. Český statistický úřad.
- Vývoj společnosti ČSSR v číslech*. 1975. Praha: Federální statistický úřad
- Sčítání lidu, domů a bytů 1991 – Pramené dílo*. 1995. Praha: Český statistický úřad.
- Sčítání lidu, domů a bytů 2001 – Pramené dílo*. 2005. Praha: Český statistický úřad.
- Sčítání lidu, domů a bytů 2011 – Pramené dílo*. 2013. Praha: Český statistický úřad.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001, Slovenská republika*. 2004. Bratislava: Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011 – Fakty o zmenách v živote obyvateľov SR*. 2014. Bratislava: Štatistický úrad Slovenskej republiky.
- Demografická příručka*. 1996. Praha: Český statistický úřad.

Příloha 1: Základní údaje o obyvatelstvu České a Slovenské republiky podle sčítání lidu 1921–2011

Basic data on the population of the Czech Republic and Slovak Republic according to the Population Census 1921–2011

Ukazatel, území Indicator, territory	Rok sčítání / Census year								
	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Počet obyvatel podle pohlaví / Population by sex									
Česká republika / Czech Republic									
Počet obyvatel Population	10 009 587	10 674 386	8 896 133	9 571 531	9 807 697	10 291 927	10 302 215	10 230 060	10 436 560
přírůstek obyvatel v % / population increase	x	6,6	-16,7	7,6	2,5	4,9	0,1	-0,7	2,0
v tom v % / of which:									
Muži / Males	48,0	48,5	48,6	48,5	48,4	48,5	48,5	48,7	49,0
Ženy / Females	52,0	51,5	51,4	51,5	51,6	51,5	51,5	51,3	51,0
Slovenská republika / Slovak Republic									
Počet obyvatel Population	2 993 859	3 324 111	3 442 317	4 174 046	4 537 290	4 991 168	5 274 335	5 379 455	5 397 036
přírůstek obyvatel v % / population increase	x	11,0	3,6	21,3	8,7	10,0	5,7	2,0	0,3
v tom v % / of which:									
Muži / Males	48,6	48,5	48,5	49,4	49,4	49,1	48,8	48,6	48,7
Ženy / Females	51,4	51,5	51,5	50,6	50,6	50,9	51,2	51,4	51,3
Obyvatelstvo podle hlavních věkových skupin (v %) / Population by main age group (in %)									
Česká republika / Czech Republic									
Věková skupina Age group									
0–14	27,8	23,8	24,0	25,4	21,2	23,4	21,0	16,2	14,3
15–64	66,5	69,2	67,6	65,0	66,6	63,1	66,3	70,0	69,6
65+	5,6	6,9	8,3	9,5	12,1	13,4	12,6	13,8	15,8
Slovenská republika / Slovak Republic									
Věková skupina Age group									
0–14	32,7	31,9	29,4	31,5	27,2	26,1	24,9	18,9	15,3
15–64	61,9	62,0	63,8	61,4	63,5	63,4	64,8	68,9	72,0
65+	5,3	6,0	6,7	7,0	9,2	10,4	10,3	11,4	12,7

(pokračování / continued)

Ukazatel, území <i>Indicator, territory</i>	Rok sčítání / Census year								
	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Obyvatelstvo 15+ let podle rodinného stavu / Population 15+ by marital status									
Česká republika / Czech Republic									
Počet obyvatel 15+ Population 15+	7 224 249	8 133 841	6 757 757	7 142 962	7 726 031	7 879 912	8 137 779	8 575 198	8 945 389
v tom v % / of which:									
Svobodní, Svobodné / Single	37,8	33,9	23,7	20,7	21,2	18,3	20,2	25,4	29,9
Ženatí, Vdané Married	51,4	55,9	64,6	66,7	65,0	66,0	62,6	55,3	49,3
Rozvedení, Rozvedené Divorced	0,6	1,0	1,8	2,6	3,5	5,1	7,0	9,5	12,0
Ovdovělí, Ovdovělé Widowed	10,2	9,2	9,7	10,0	10,2	10,5	10,1	9,1	8,5
Nezjištěno Not identified	-	-	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,7	0,3
Slovenská republika / Slovak Republic									
Počet obyvatel 15+ Population 15+	2 020 988	2 268 213	2 446 849	2 859 538	3 306 569	3 689 098	3 960 374	4 363 962	4 570 520
v tom v % / of which:									
Svobodní, Svobodné / Single	32,1	31,4	26,5	23,0	25,5	23,6	23,2	28,8	31,8
Ženatí, Vdané Married	56,5	58,1	63,3	67,5	64,8	65,0	63,6	55,3	48,5
Rozvedení, Rozvedené Divorced	0,3	0,4	0,6	0,9	1,3	2,4	3,5	5,4	9,0
Ovdovělí, Ovdovělé Widowed	11,1	10,1	9,5	8,5	8,3	8,9	9,4	8,9	8,5
Nezjištěno Not identified	-	-	0,1	0,0	0,1	0,1	0,3	1,6	2,2
Obyvatelstvo 15+ let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (v %) / Population 15+ by highest educational attainment (in %)									
Česká republika / Czech Republic									
Základní Elementary	.	.	82,9	80,4	53,1	44,6	33,1	23,0	17,6
Střední odborné Secondary vocational	.	.	9,8	7,7	28,9	32,5	35,4	38,0	33,0
Úplné střední Complete secondary	.	.	5,2	9,0	13,5	17,0	22,9	28,4	31,2
Vysokoškolské Tertiary	.	.	0,9	2,2	3,4	5,0	7,2	8,9	12,5
Bez vzdělání No school education	.	.	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Nezjištěno Not identified	.	.	0,9	0,4	0,8	0,6	1,1	1,3	5,3
Slovenská republika / Slovak Republic									
Základní Elementary	.	.	89,5	85,4	61,0	51,8	38,2	27,4	17,7

(pokračování / continued)

Ukazatel, území <i>Indicator, territory</i>	Rok sčítání / <i>Census year</i>								
	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Střední odborné <i>Secondary vocational</i>	.	.	3,6	3,7	20,7	23,3	28,1	29,0	27,2
Úplně střední <i>Complete secondary</i>	.	.	3,3	6,9	12,8	18,0	24,3	31,6	34,9
Vysokoškolské <i>Tertiary</i>	.	.	0,6	1,6	3,1	5,2	7,7	9,7	16,4
Bez vzdělání <i>No school education</i>	.	.	1,6	1,5	0,9	0,7	0,7	0,4	0,4
Nezjištěno <i>Not identified</i>	.	.	1,4	0,9	1,5	1,0	1,0	2,0	3,4

Obyvatelstvo podle národnosti (v %) / *Population by nationality (in %)*

Česká republika / <i>Czech Republic</i>									
Česká, moravská, slezská / <i>Czech, Moravian, Silesian</i>	67,5	68,4	93,8	94,3	94,5	94,6	94,8	94,2	69,4
Slovenská / <i>Slovak</i>	0,2	0,4	2,9	2,9	3,3	3,5	3,1	1,9	1,4
Ukrajinská, ruská, rusínská <i>Ukrainian, Russian, Ruthenian</i>	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,3	0,7
Polská / <i>Polish</i>	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,4
Maďarská / <i>Hungarian</i>	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
Německá / <i>German</i>	30,6	29,5	1,8	1,4	0,8	0,6	0,5	0,4	0,2
Jiná / <i>Other</i>	0,5	0,4	0,2	0,3	0,3	0,2	0,5	0,8	2,5
Neuvedeno <i>Not identified</i>	-	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	1,7	25,3

Slovenská republika / <i>Slovak Republic</i>									
Česká, moravská, slezská / <i>Czech, Moravian, Silesian</i>	2,4	3,7	1,2	1,1	1,0	1,1	1,1	0,8	0,6
Slovenská / <i>Slovak</i>	65,2	67,7	86,6	85,3	85,5	86,5	85,7	85,8	80,7
Ukrajinská, ruská, rusínská <i>Ukrainian, Russian, Ruthenian</i>	3,0	2,9	1,4	0,8	0,9	0,8	0,6	1,1	0,8
Polská / <i>Polish</i>	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Maďarská / <i>Hungarian</i>	21,7	17,6	10,3	12,4	12,2	11,2	10,8	9,7	8,5
Německá / <i>German</i>	4,9	4,7	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Jiná a neuvedeno <i>Other and Not identified</i>	2,6	3,2	0,3	0,2	0,2	0,3	1,7	2,5	9,3

Obyvatelstvo podle náboženského vyznání (v %) / *Population by denomination (in %)*

Česká republika / <i>Czech Republic</i>									
Věřící / <i>Believer</i>	92,8	92,2	93,9	.	.	.	43,9	32,1	20,8

(pokračování / continued)

Ukazatel, území Indicator, territory	Rok sčítání / Census year								
	1921	1930	1950	1961	1970	1980	1991	2001	2011
z toho církev / Church:									
Římskokatolická / Roman Catholic	82,0	78,5	76,3	.	.	.	39,0	26,8	10,4
Československá husitská Czechoslovak Hussite	5,2	7,3	10,6	.	.	.	1,7	1,0	0,4
Československá evangelická Czech Brethren Evangelical	2,3	2,7	4,5	.	.	.	2,0	1,1	0,5
Bez náboženského vyznání Nondenominational	7,2	7,8	5,8	.	.	.	39,9	59,0	34,5
Neuveдено Not identified	0,0	0,0	0,3	.	.	.	16,2	8,8	44,7
Slovenská republika / Slovak Republic									
Věřící / Believer	99,8	99,5	99,7	.	.	.	72,8	84,1	76,0
z toho církev / Church:									
Římskokatolická / Roman Catholic	70,9	71,6	76,2	.	.	.	60,4	68,9	62,0
Československá husitská Czechoslovak Hussite	6,5	6,4	6,6	.	.	.	3,4	4,1	3,8
Československá evangelická Czech Brethren Evangelical	12,7	12,0	12,9	.	.	.	6,2	6,9	5,9
Bez náboženského vyznání Nondenominational	0,2	0,5	0,3	.	.	.	9,8	13,0	13,4
Neuveдено Not identified	0,0	0,0	0,1	.	.	.	17,4	3,0	10,6
Ekonomická aktivita obyvatel podle pohlaví / Economically active population by sex									
Česká republika / Czech Republic									
Ekonomicky aktivní Economically active	5 157 534	5 990 522	4 068 154	4 706 869	4 988 278	5 364 528	5 421 102	5 253 400	5 080 573
v tom v % / of which:									
Muži / Males	65,8	63,8	63,3	57,0	54,1	52,8	52,4	54,7	54,1
Ženy / Females	34,2	36,2	36,7	43,0	45,9	47,2	47,6	45,3	45,9
Slovenská republika / Slovak Republic									
Ekonomicky aktivní Economically active	1 320 323	1 529 371	1 743 570	1 775 795	2 008 009	2 485 524	2 617 935	2 748 050	2 630 052
v tom v % / of which:									
Muži / Males	73,7	68,1	57,1	64,3	58,5	54,5	53,1	52,0	54,1
Ženy / Females	26,3	31,9	42,9	35,7	41,5	45,5	46,9	48,0	45,9

Příloha 2: Obydlené domy a byty podle výsledků sčítání v letech 1961–2011

Occupied houses and dwellings according to the Population Census 1961–2011

Ukazatel, území Indicator, territory	Rok sčítání / Census year					
	1961	1970	1980	1991	2001	2011
Obydlené domy / Occupied houses						
Česká republika / Czech Republic						
Celkem¹⁾ / Total¹⁾	1 615 958	1 627 663	1 634 304	1 597 076	1 630 705	1 800 075
v tom v % / of which:						
Rodinné domy ²⁾ / Family houses ²⁾	88,1	86,5	84,7	84,7	86,3	86,4
Bytové domy / Multi-dwelling buildings	8,1	10,5	13,3	14,0	12,0	11,7
Ostatní budovy ³⁾ / Other buildings ³⁾	3,8	3,0	2,0	1,3	1,7	1,9
Slovenská republika / Slovak Republic						
Celkem¹⁾ / Total¹⁾	747 605	815 896	869 839	864 357	862 360	905 815
v tom v % / of which:						
Rodinné domy ²⁾ / Family houses ²⁾	95,9	94,6	91,7	92,0	91,9	90,0
Bytové domy / Multi-dwelling buildings	2,9	3,9	7,4	7,6	7,2	7,1
Ostatní budovy ³⁾ / Other buildings ³⁾	1,2	1,5	0,9	0,4	0,9	2,9
Obydlené byty / Occupied dwellings						
Česká republika / Czech Republic						
Celkem¹⁾ / Total¹⁾	2 845 145	3 088 841	3 494 846	3 705 681	3 827 678	4 104 635
v tom v % / of which:						
Rodinné domy ²⁾ / Family houses ²⁾	62,4	53,5	45,9	41,2	42,6	43,7
Bytové domy / Multi-dwelling buildings	34,3	44,6	52,9	58,0	56,5	55,0
Ostatní budovy ³⁾ / Other buildings ³⁾	3,3	1,9	1,2	0,8	0,9	1,3
Slovenská republika / Slovak Republic						
Celkem¹⁾ / Total¹⁾	984 131	1 150 148	1 413 932	1 617 828	1 665 603	1 776 698
v tom v % / of which:						
Rodinné domy ²⁾ / Family houses ²⁾	80,3	70,4	58,5	50,2	49,2	48,2
Bytové domy / Multi-dwelling buildings	17,8	28,1	40,8	49,4	49,9	49,4
Ostatní budovy ³⁾ / Other buildings ³⁾	1,9	1,5	0,7	0,4	0,9	2,4
Vybrané charakteristiky bydlení / Selected characteristics of housing						
Česká republika / Czech Republic						
Obytná plocha na osobu v m ² Living space per person in m ²	10,5	12,4	14,6	16,6	18,6	32,5
Podíl obydlí s 3 a více pokoji (v %) Share of occupied dwellings with 3+ rooms	19,0	30,2	43,0	52,9	54,8	73,6
Podíl osob na byt / Persons per dwelling	3,35	3,15	2,92	2,76	2,64	2,47
Slovenská republika / Slovak Republic						
Obytná plocha na osobu v m ² Living space per person in m ²	7,9	10,2	12,9	14,6	17,6	22,5
Podíl obydlí s 3 a více pokoji (v %) Share of occupied dwellings with 3+ rooms	11,8	31,9	50,9	61,7	72,9	77,9
Podíl osob na byt / Persons per dwelling	4,22	3,92	3,51	3,24	3,18	3,04

Pozn.: 1) V letech 1961 až 2001 trvale obydlené, v roce 2011 obvykle obydlené. 2) V letech 1961 a 1970 včetně zemědělských usedlostí.

3) V letech 1961 až 1980 včetně provizorních staveb.

Note: 1) In 1961–2001 'permanently occupied'; in 2011 'usually occupied'. 2) In 1961 and 1970 including farmsteads.

3) In 1961–1980 including temporary buildings.